

Avsnitt 54: Utvecklande arbetssätt i vuxenutbildningen - exemplet Uppsala

ERIKA: Hej och välkomna till Specialpedagogiska skolmyndighetens podd Lika värde. Som vanligt spelar vi in det här samtalet på distans och det kan påverka ljudkvaliteten. Och i det här avsnittet kommer vi att prata om utvecklande arbetssätt i vuxenutbildningen, och mer specifikt på hur man i Uppsala har satsat på stödjande team i vuxenutbildningen för att på så sätt minska avhoppen från vux. Och vi kommer även att prata om att trycket på vuxenutbildningen kan komma att öka inom ett par år. För pandemin har inneburit distansutbildning för många under lång tid, och det är en utbildningsform som inte passar alla elever. Och det skulle kunna leda till att man kanske inte når målen för sin utbildning, och då är det så att vuxenutbildningen är en väg vidare för den gruppen elever. Och med mig i studion i dag har jag Susanna Sjöstedt Meshesha, utbildningsledare på vuxenutbildningen Lärcentrum i Uppsala, och Eva-Lisa Andersson, rådgivare och kursledare på Specialpedagogiska skolmyndigheten, som har lång erfarenhet från vuxenutbildning. Varmt välkomna till samtalet.

SUSANNA: Tack.

EVA-LISA: Tack.

ERIKA: Och till att börja med så skulle jag faktiskt vilja ställa en fråga till dig, Eva-Lisa, för att få veta lite mer om hur det ser ut när det gäller rätten till särskilt stöd för dem som studerar inom vuxenutbildningen?

EVA-LISA: Ja, när det gäller de vuxna så har de rätt till att få det stöd utifrån deras behov och förutsättningar. Och när man tittar i vad som står i läroplanen för vuxenutbildningarna så står det att ”utbildningen ska därför anpassas utifrån elevens, eller individens, behov och förutsättningar”. Och då måste man ta reda på vilka behov och förutsättningar har eleven, och på vilket sätt kan man ge det stöd som eleven behöver ha för att nå målen för sin utbildning? Man ska också komma ihåg det att vuxengruppen är en väldigt heterogen grupp med olika förutsättningar. Så att det är viktigt att man tar reda på vilka behov behöver den enskilda eleven och hur kan vi på skolan anpassa undervisningen för de elever vi har. Och det kan vara svårt inom vuxenutbildningen eftersom längden varierar på de kurser som ... och kan vara korta kurser som eleven läser.

ERIKA: Så då är det en ... Jag tänker, om man jämför till exempel då med grundskola och gymnasieskola så ser det annorlunda ut, förstår jag på dig?

EVA-LISA: Ja, det ser annorlunda ut därför att man säger att anpassningarna som sker i vuxenutbildningen, de ska ske i klassrummet, där eleverna befinner sig. Och när man pratar om särskilt stöd så säger man inte riktigt att det finns ... eller, det finns inte inom vuxenutbildningen. För särskilt stöd, när vi pratar grundskola och gymnasium, då har man gjort ett åtgärdsprogram. Och åtgärdsprogram finns inte inom vuxenutbildningen, utan man anpassar det i stället, och inom ramen för den ordinarie klassrumsundervisningen. Eller den undervisning som bedrivs till exempel på distans, vilket har ställt till problem kanske att upptäcka elever, när

man undervisar på distans. ”Vilka är det som är i behov utav stöd och hur kan vi ge stödet?” Så vi brukar prata om stöd mer, när det gäller vuxenutbildning.

ERIKA: Just det. Men Susanna, skulle du kunna berätta lite om hur det ser ut när det gäller vuxenutbildningen i Uppsala? Hur såg det ut hos er innan det här utvecklingsarbetet, som vi ska prata om i dag, började?

SUSANNA: Innan så fanns det så klart jättemånga engagerade lärare och personer som ville ge stöd till elever, men det fanns inget strukturerat. Man visste inte riktigt vad man skulle göra när det kom en elev som hade behov av anpassningar, man fick uppfinna hjulet om och om igen. Och då så jobbade jag centralt och såg att det skulle vara bra om man kunde få förbereda lite och haka i elever som har lite behov. Så det var så det såg ut innan, att det fanns många bra som gjorde många bra saker men inget strukturerat och ja, som sagt, man fick uppfinna hjulet om och om igen.

ERIKA: Känner du igen det som Susanna beskriver, Eva-Lisa? Jag tänker att du som rådgivare och kursledare möter många olika nyckelpersoner som arbetar inom vuxenutbildningen.

EVA-LISA: Ja, det känner jag väldigt väl igen. Och jag tänker också, när man pratar i förordningstext i skollag och i läroplan för vuxenutbildningen, att man ska individanpassa undervisningen utifrån elevens behov och förutsättningar. Och det är inte så lätt att göra det. ”Vad innebär det för den enskilda läraren, hur ska jag göra när jag anpassar?” Och precis som Susanna säger så är det många som jobbar ... många lärare som jobbar jättebra och är duktiga och ... ja,

men försöker och hjälper eleverna. Men det finns, precis som Susanna beskriver, inte kanske strukturer kring det, som underlättar för läraren. Och man kan jobba tillsammans, man kan lära utav varandra, och det är väl något som i alla fall tidigare inte har varit så framträdande i vuxenutbildningen. Men som vi, som rådgivare, kan se att det blir mer och mer vanligt att man får bättre struktur på ”hur jobbar vi individanpassat, vad innebär det, vad innebär det att anpassa undervisningen?”

ERIKA: Vad såg du då, Susanna, att det var ni behövde göra?

SUSANNA: Men då var det så att det var en studievägledare och en dyslexipedagog tillsammans med mig, som då jobbade på sfi-mottagningen, som såg att det fanns det här behovet. Och i Uppsala så har vi ... ja, runt 9 000 vuxelever inklusive sfi, så klart. Och det med många starter och så där. Och vi jobbade centralt, så att oavsett om eleverna gick i egen regi eller om de gick på en privat anordnare så hade vi med de här eleverna att göra inför utbildningarna. Och då så såg vi det här problemet, att det såg väldigt olika ut beroende på vilka skolor de kom till. Det kändes lite olustigt ibland att behöva tänka i de banorna, att ”nja, det är bättre om du går dit som dyslektiker än dit” eftersom så ska det inte vara inom utbildning, det ska inte behöva vara på olika sätt. Och som sagt, eftersom jag vet att det jobbar jättebra lärare överallt så tänkte vi att ”det här måste vara på strukturell nivå”. Så då sökte vi utvecklingsbidrag från SPSM. Och då började vi direkt på en organisatorisk nivå. Också med tanke på att vi sitter på en plats där vi har kontakt med rektorer och utbildningschefer, så blev det

ganska naturligt för oss att göra det. Och då hade vi sett det här värderingsverktyget som finns hos SPSM, där man kan kartlägga sin skola för att se hur pass tillgängligt det är just nu, ett nuläge. Och då tänkte vi att det måste vara bra att börja med. Så det var det som var basen för vårt utvecklingsarbete. Och då var inte det vuxanpassat, så att vi fick prova oss fram. Vi hade väldigt mycket kontakt med Eva-Lisa. Och sen så organiserade vi det så att skolan fick välja ut några personer som blev ambassadörer för tillgänglighet, och sen så fick de komma till oss som satt på den här centrala platsen. Och då gick vi igenom avsnitt för avsnitt inom värderingsverktyget. Och sen såg vi till också att till varje avsnitt så kopplade vi en verksamhet som fanns i kommunen. Vi bjöd in ... ja, men regionen och socialpsykiatrin och så där, så att man skulle få den här bilden av att elevhälsan inom vuxenutbildningen är mycket, mycket större, utan vi måste se det ... i hela samhället finns stödet. Så då fick man en föreläsning, från någon verksamhet inom kommunen, som lärarna kunde ha hjälp av om de hade elever som hade olika funktionsnedsättningar. Och samtidigt så gick vi igenom värderingsverktyget. Och det här var dels för att vi tyckte att det var bra att man får ett större perspektiv på elevhälsan, att man får hitta på ett annat sätt att se på elevhälsan inom vuxenutbildningen. Men också, så klart, så ville vi att de här personerna som kom till oss skulle känna att de hade fått med sig något konkret när de gick därifrån. För att vi alla jobbar i skolan och det blir ofta att lärare, och jag själv också, har kunnat bli frustrerad över fluff, alltså fina tankar och fina idéer. Men när man går ut i klassrummet, då vill man ha riktiga, riktiga verktyg. Så därför såg vi till att vid varje tillfälle så fanns det riktiga

2021-03-29

verktyg som de kunde använda i morgon om de hade en elev som till exempel uppvisade PTSD.

ERIKA: Och PTSD, vad är det för någonting? Jag måste bara få fråga.

SUSANNA: Ja, förlåt. Posttraumatiskt stressyndrom, till exempel, som uppvisar såna saker på grund av flykt då, till exempel. Och då har vi bjudit in Röda korset som har en verksamhet, och just då hade de nästan drop-in-verksamhet för de hade plats då. Så då var det ”ja, men då kan jag ringa för den här och den här och den här eleven”. Och helt plötsligt så fanns det någonstans för dem att hänvisa eleverna som de tyckte hade det jobbigt. Så att det var medvetet att vi gjorde så. Så vår upplevelse, och vår utvärdering visade också, att de som kom till de här träffarna var väldigt nöjda. Men sen fick de gå tillbaka till sina verksamheter och göra det här kartläggningsverktyget i sin verksamhet, komma tillbaka till oss och diskutera det, och så tog vi steget vidare. Och allting avslutades med en konferens där de här nyckelpersonerna på varje skola fick sitta tillsammans med sin rektor eller utbildningschef och diskutera det de hade sett. Och sen så var SPSM också inbjudna. Så att de här rektorerna fick en föreläsning om varför de måste anpassa och hur det här med särskilt stöd kanske inte finns, men det finns fortfarande diskrimineringslag, och så vidare. Och det har resulterat i att varje skola har en typ av elevhälsa, och det resulterade också i att formuleringar från värderingsverktyget skrevs in i den systematiska kvalitetsarbetet. Och ja, jag kan inte säga att ... I de nya upphandlingarna så ingår det att man ska stöd och SYV [??

0:11:45]. Jag kan inte säga att det har med det att göra hundra procent, men jag tror det [skratt].

ERIKA: Just det.

EVA-LISA: Ja, men kan jag lägga till lite där? Jag tänker det här, Susanna, som vi har pratat om värderingsverktyget också, att det ger att man får ett gemensamt språk. Att man vet vad man pratar om, man pratar om samma sak, ”det är det här vi ska jobba med”. Vi tittar på den sociala miljön, vi tittar på den pedagogiska miljön och vi tittar på den fysiska miljön. Och så samlas man kring det. För att risken är på skolorna, i alla skolverksamheter tänker jag, att det blir så spretigt, det finns så mycket att jobba med, men man måste fokusera sig och hålla kvar. Hålla i och hålla ut.

SUSANNA: Det var en jättejätteviktig del av det här, just att vi fick en gemensam referensram kring de här begreppen som kan vara svåra att förs... eller, svåra att veta att man pratar om samma sak, snarare. Men det las mycket energi på det. Och det blev bättre.

ERIKA: Hur har ni gått vidare från det där arbetet som ni gjorde, hur arbetar ni vidare med det här stödjande arbetet i dag, rent konkret?

SUSANNA: Det teamet där jag jobbade, vuxteamet, har blivit ett resursteam som jobbar övergripande, även ska stötta alla inom arbetsmarknad eftersom vuxenutbildningen tillhör arbetsmarknadsförvaltningen. Jag har börjat jobba som utbildningsledare på Lärcentrum, och det kan man säga är en förlängning av det här arbetet. Och Lärcentrum håller helt på med stöd. Jag jobbar här, som är specialpedagog, jag

jobbar tillsammans med en socionom och en mattelärare ... två mattelärare och en dyslexipedagog, bara på ... med stöd. Och det är en öppen verksamhet och vi jobbar som studiecoacher. Och vi tänker ... Också det vi lärde oss var att trösklar in till stöd måste vara jättelåga. Så det har vi, vi har jättelåga trösklar in, vi finns på sociala medier och, i vanliga fall, inte under pandemin, men i vanliga fall så är det väldigt öppna dörrar. Och vi jobbar metodiskt med bemötande och att få folk att trivas. Så vi jobbar jättemycket relationellt. Så att jag skulle säga att nu kanske vi jobbar mer mot individer och mindre mot det organisatoriska. Men det ena utesluter inte det andra för att ... Nu har det ... Som sagt, pandemin sätter lite käppar i hjulet, men vi har ändå en tanke om att fortsätta med att lyfta det här med stöd inom vuxenutbildningen, vilket vi har gjort. Vi hade en dag där vi bjöd in alla stödverksamheter kring vuxna personer, vuxenelever och så. Det var Infoteket som är en del av habiliteringen, det var närvårdsteamet som jobbar med vuxna som inte har fått neuropsykiatriska diagnoser men som upplever symtomen och så där, med mera, med mera. Så vi bjöd in dem för att ha föreläsningar, vi bjöd också in SPSM, och alla lärare fick komma dit. Och det vill vi fortsätta med, och det är väl på en mer strukturell nivå där vi vill lyfta och ge kunskap hela tiden, och lokal kunskap om var man kan vända sig för de här eleverna. Och vi kommer väl återuppta det, men vi på Lärcentrum jobbar ganska individcentrerat som studiecoacher. Det enda kravet vi har är att man ska komma till oss, vi jagar inte folk. Och vi tar heller inte emot, vad ska man säga, remisser eller så, av lärare, utan folk måste komma till oss och ta kontakt med oss. Det är vår motivationsgräns, så [skratt].

ERIKA: Ja, just det. Vad tycker du att ni har sett för resultat av det här sättet att arbeta som du nu beskriver?

SUSANNA: Det som känns skönt, det är att när en person kommer till oss, då kan jag säga med 90 % säkerhet, att ”om du kommer hit, om du jobbar med oss, då kommer du klara dina studier”, för det är verkligen så. Den enda orsaken till att de inte klarar studierna, det är om de slutar komma hit ... ja, om det händer något dramatiskt, så. Men om det rullar på så ... man klarar sig om man kommer till oss. Och jag kan inte riktigt säga vad ... eller, ja, det är för att det är väldigt konkret stöd. Vi sitter ner, vi pratar om hur man skriver saker, vi går igenom mallar. Vi pratar om betygskriterier och vi pratar om att ”titta inte på dem för att ni har inte gått lärarutbildningen, så att ni kommer inte förstå er på dem, så att nu pratar vi i stället om vad det är du ska göra, och den här mallen kan man följa.” Och sen så är vi också ofta deras advokater, om man säger, att vi ... Vi driver inga kurser, så att vi är väldigt hårda med att ”det här ska skolan hjälpa dig med”. Men vi säger inte bara ”det här ska skolan hjälpa dig med” och sen backar vi, utan vi säger ”nu ringer vi till skolan, nu pratar vi med läraren, nu skriver vi ett mejl till skolan för att jag kan ingenting om fysik, så att det är skolan som måste ge dig kunskap. Däremot kan jag sitta bredvid dig när du väl ska göra den här labbrapporten och vi har den här mallen som vi kan titta på när du skriver den här labbrapporten.” Så det ... Från väldigt strukturellt till megakonkret har vi gått [skratt].

ERIKA: Just det. Så det är egentligen just att ni går verkligen bredvid så, och det är det som du kan se gör då att kommer

2021-03-29

de till er så är det också så att ni kan följa med hela vägen, och så blir det ett resultat?

SUSANNA: Ja. Ja, det blir det verkligen.

ERIKA: Och nu ... Jag tänker, du har beskrivit din utvecklingsresa här, när du har berättat om hur det var innan och hur ni jobbade med att skapa den här samsynen och skapa en struktur. Och så sen också hur det sen blev ett väldigt konkret och elevnära arbetssätt, så. Vad tycker du har varit lätt under den här utvecklingsresan och vad är det som har varit svårt, om du skulle titta tillbaka?

SUSANNA: Jag kan säga så här, vi hade inte kunnat jobba konkret och individnära om vi inte hade börjat på den ... i den ... på den strukturella sidan, om man säger så. I och med det arbete vi gjorde förut så är det väldigt enkla kanaler och folk vet vad man snackar om. Och särskilt rektorer och så, när man pratar med dem så är det inget snack, utan så här är det, det ska finnas stöd, vi alla har ett ansvar att den här personen klarar sig. Är man antagen, då ska man ges förutsättningar att klara sin kurs. Inte in absurdum, så klart, det finns gränser, det finns massor av om och men och hit och dit. Men nu pratar jag generellt, så. Och det går i de flesta fallen. Så det är så svårt att säga vad som varit enkelt och vad som varit lätt, jag tror att vi har gjort den lätta vägen genom att se till att alla är med på banan och sen jobba individnära.

ERIKA: Så ni har byggt en gemensam grund, kan man säga?

SUSANNA: Ja, det skulle jag vilja påstå. Men det hade verkligen inte gått att göra det ena utan det andra.

ERIKA: Och så, även om det då var lite svårt och omständligt, eller kanske inte svårt och omständligt men att det tog sin tid, så var det värt det.

SUSANNA: Absolut. Och sen måste jag också säga att vi mötte jättestort motstånd de första mötena om det här. Sen, några månader senare, ”gud, det här var så himla bra, det är klart att vi ska hjälpa dem”. Ja, det var en attitydförändring, kul att vara med om.

ERIKA: Just det. Ja. Vad tänkte du, Eva-Lisa? Jag tänker, du var på besök, eller vad man ska säga [skratt], vid [?? 0:19:57] den här resan. Vad såg och tänkte du när arbetet pågick?

EVA-LISA: Jag tänker väl lite så här att det är, som jag sa förut, det här att håll i och håll ut och att man har jobbat strukturerat, man började väldigt strukturerat. Och jag tänker också, första föreläsningen som jag och min kollega hade om vad tillgänglig lärmiljö står för och den modell som vi har på myndigheten, så har man gått sen och så har man utvecklat hela tiden. Och sett också och tagit reda på, ”ja, men nu har vi gjort det här, hur går vi vidare då för att hjälpa alla elever?” Och så har man hittat nya vägar och sett att ”vi gör det här men det räcker inte, vi måste hitta ett steg till”. Och så har man utvecklat det och hittat nya vägar för att alla ska ges möjlighet. Och jag tänker också det här som du beskriver Susanna, att ni är elevernas advokater, det innebär också att ni hela tiden påpekar för skolorna, det blir en feedback till skolan ”den här eleven, den har inte fått den anpassning den har rätt till, ni måste göra om och göra rätt”. Det här är också något som man måste träna på, att få ett arbetssätt, få in i sin planering utav undervisning att man

redan från början ser eleverna som ska ha undervisningen och tänka på ”kan alla förstå det här, vet alla vad jag säger när jag pratar om det här, är de här frågorna tillräckligt tydliga eller måste jag göra om dem?” Sen så tänker jag det här, som du också pratade om Susanna, det här med att skapa delaktighet för eleverna. Och det är någonting som vi har sett nu under pandemin, att det är många elever som mår väldigt dåligt av att de hamnar i socialt utanförskap. Så det är väldigt viktigt att tänka på det här, hur bemöter vi eleverna? Och det här är inte frågan om att man som pedagog ska vara kurator eller ha någon sån roll, utan det är ”hur är vi mot varandra, hur hälsar vi på varandra, hur ser vi eleverna?” Det är vuxna människor vi möter. Och jag vet också att ni har jobbat väldigt mycket, Susanna, med delaktighetsmodellen som vi har och tittar på det här. Och det finns något som man kallar för relationell pedagogik, hur bemöter vi människor så att de känner sig välkomna och vågar komma? Och det är svårt för många vuxna, jag tänker inom vuxenutbildningen, många har många års skolmisslyckande bakom sig. Jag tänker just det här att man har gått från det stora och så här, det tycker jag är jättespännande och intressant. Man har gått från det stora, man har börjat och man har varit väldigt strukturerad, och så har man hela tiden sökt nya vägar för man har sett att ”vi måste ta steget längre för att vi ska nå flera elever”.

ERIKA:

För det tänkte jag faktiskt på nu precis när vi pratade, om vad det finns för stöd som lärarna kan få i hur de kan utforma en undervisning som blir så bra som möjligt för eleverna? Hur funkar det?

SUSANNA: Det gör de på skolorna, har de sina egna utvecklingsarbeten för det. Och varje skola har ett ... någon typ av elevhälsa som tar hand om det. Men en sak som vi gjorde, vi bjöd in till ett Teamsseminarie, och då bjöd vi in alla inom vuxenutbildningen i Uppsala. Och sen så gav vi exempel på sånt vi har sett och vad som inte har funkat generellt sett, och hur vi har sett att ... som har funkat bättre. Och då utgår vi från att ”okej, vi träffar de som kanske har det allra svårast men det är väl lika bra att göra, om de förstår det så kommer alla förstå det”. Och sen så gick vi faktiskt igenom det här med att konkretisera betygskriterierna, eller att prata om betygskriterierna på ett sånt sätt så att inte eleverna känner sig dumma när de inte förstår dem. Så det var några såna här punkter, ganska kort liten presentation som vi satte ihop och som vi kallade bara Reflektioner från Lärcentrum. Men det verkade som det uppskattades också, och det var verkligen inte ... Och det påpekade vi flera gånger, ”vi vill inte slå någon på fingrarna, nu är det bara att det har ramlat massor av olika saker i vårt knä som vi gärna vill ta chansen att förmedla. Sen får ni göra vad ni vill med den informationen, men det här är bara vad vi har sett utifrån eleverna som kommer till oss.” Ja, men jag tycker det togs emot bra. Men just det, sen tänkte jag också säga det att resursteamet, som det heter, som hette vuxteamet förut, fortsätter att vara delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet och sitter med varje år när den här frågan ska tas upp. Så att vi har inte lämnat det organisatoriska utan det fortsätter, men inte lika omfattande.

ERIKA: Jag tänker, ni har varit inne på det lite så där, vi har frågat vid frågan i alla fall, just det faktum att vi faktiskt är inne i

en pandemi just nu i samhället. Och det är elever och äldre elever som får distansundervisning, både gymnasiet och även högstadiet är det så och sen vuxenutbildningen. Och man kan tänka sig att det kanske är elever som tycker att den här situationen och distansundervisningen har varit alldeles för svår, att man kanske kommer att behöva ta igen studier sen inom vuxenutbildningen. Vad är er bild? Jag tänker både Uppsalaperspektivet men även det lite större kanske, Eva-Lisa, som du står för. Finns det kapacitet att ta emot de här eleverna? För man kan kanske också tänka sig att det är de elever som kanske har det tuffast att klara skolan för att man kanske har behov av stöd. Vad ... Är vuxenutbildningen redo att kunna ta emot den här gruppen, som kanske kommer vara lite större än vanligt? Vad tror ni? Vem vill börja?

SUSANNA: Jag kan börja, om det är okej? Ja. Ja, men det första är att alla vi som jobbar inom vuxenutbildningen är så vana att vara flexibla. Vi är vana vid att vi aldrig vet vad som kommer och att vi har ganska ... Vi vet att saker och ting kan komma snabbt. Som till exempel sfi 2015-2016, det var bara att växla upp. Och någonstans så har man lite det i ryggsäcken när man är vuxlärare, eller när man jobbar inom vuxenutbildningen, att det är så här. Och jag vet att i Uppsala så håller de hela tiden på att växla upp särskilt yrkesutbildningar, att de lägger mycket energi på att utveckla det och satsa mer på det. Jag säger inte att det kommer vara problemfritt, absolut inte.

ERIKA: Det är inte en ny situation så, tänker jag att det låter som?

SUSANNA: Det är inte en ny situation, nej, absolut inte.

2021-03-29

ERIKA: Nej, precis, utan det varierar över tid oavsett, av olika anledningar. Vad säger du, Eva-Lisa?

EVA-LISA: Nej, men jag håller med Susanna. Sen så tänker jag så att man pratar i dag om den här kunskapsskulden som kommer att finnas i samhället. Och jag tänker att det finns tankar redan nu kring att ”hur ska vi hantera de elever som har misslyckats på grund av pandemin, eller inte fått möjligheter för att pandemin har inte passat deras lärsätt?” Man har blivit tvingad till att sitta hemma och ha distansstudier fast man egentligen vill ha ... vill gå i skolan. Och det här är på alla plan. Jag pratade med [hör inte 0:27:55] och yrkeshögskolor häromdagen, och de har också elever som vill vara i skolan men det fungerar inte. Så jag tänker att finns redan en ... ja, men en medvetenhet om det här. Så att jag tror att det kommer att fungera. Eller jag hoppas det, men det får vi se. Det beror också på, tänker jag, hur länge ska pandemin hålla på och vad innebär det för oss. Behöver vi tänka nytt, behöver vi tänka annorlunda när det gäller utbildning? Jag känner att det här är jättestora och ganska svåra frågor också. Och jag tänker som vi, Susanna, vi pratade tidigare om det här med delaktighet och hur får vi det, hur ger man en uppmuntrande mi... eller blick via distans till en elev? Hur uppmuntrar man en elev som har svårt att komma i gång, eller så? Och man får hoppas att de som inte har lyckats under pandemin, att de vågar sig tillbaka till skolan. Att de verkligen gör ett nytt försök om de kände att ”nej, men det här fungerar inte för mig” eller av andra anledningar, det finns många anledningar kanske, till att man inte ... Så att de vågar sig tillbaka till skolan om det är något som de har behov utav och behöver, just

vidareutbildning. För i dag behöver man ha utbildning på gymnasienivå nästan överallt.

ERIKA: Men hörni, tusen tack, det har varit jättespännande det här. Och jag tänkte bara, innan vi rundar av och avslutar så skulle jag faktiskt vilja ge dig en möjlighet, Eva-Lisa, att berätta lite kort om på vilket sätt som vi på Specialpedagogiska skolmyndigheten kan ge stöd till verksamheter som känner att ”men vi vill jobba med de här frågorna i vår verksamhet”.

EVA-LISA: Dels så har vi ett studiepaket som innehåller sex delar, häften som man läser med diskussionsfrågor. Det finns filmer till. Och det här kan man ha som en studiecirkel på sin ... ja, på sin skola eller i sin verksamhet. Behöver man något stöd med att genomföra det så då kan man skriva in en rådförfrågan till oss om specialpedagogiskt stöd. Och då får man kontakt med en rådgivare på SPSM och så lägger man upp ett förslag på ”hur kan vi jobba med det här och hur kan skolan tänka kring det här studiepaketet som finns?” Sen har vi en nätbaserad kurs och den är på elva veckor. Och den kommer snart att läggas ut på vår hemsida, så kan man söka till hösten. Och den heter Specialpedagogiskt perspektiv inom vuxenutbildningen. Och till den kursen har vi just nu ... I det sista momentet i den kursen så skriver man en fördjupningsuppgift. Nästa termin så kan man i stället göra en ansökan för att få statsbidrag för att bedriva ett utvecklingsprojekt inom vuxenutbildningen. Och det är sånt utvecklingsprojekt som Uppsala har haft, som de har fått medel för. Och då får man medel för att ha en projektledare. Eller också så kan man

göra som Uppsala också gjorde, att man kan skicka in en stor förfrågan, att ”vi vill utveckla vuxenutbildningen inom hela vår kommun, vi vill ha stöd i hur vi kan tänka och processtöd, och hur kan vi jobba med värderingsverktyget?” Och precis som Susanna sa, så är det här värderingsverktyget inte, i dagsläget i alla fall, anpassat precis till vuxenutbildningen. Men det kan man få hjälp med då, att titta på ”vilka delar är för oss och hur kan vi jobba med det?” Sen kan man också lyssna på våra poddar, vi har poddar som är inspelade som rör vuxenutbildningen.

ERIKA: Just det, precis, det är bra reklam, ja. Ja, men jättebra. Tusen tack, det var verkligen en bra och bred palett som du presenterade, Eva-Lisa. Men då vill jag tacka er för att ni var med i det här samtalet. Stort tack till dig Susanna Sjöstedt Meshesha, utbildningsledare på vuxenutbildningen i Uppsala, och till dig, Eva-Lisa Andersson, rådgivare och kursledare på Specialpedagogiska skolmyndigheten.

EVA-LISA: Ja, vi får väl tacka, Susanna, för att vi fick vara med, eller hur?

SUSANNA: Ja, verkligen. Stort tack.

EVA-LISA: Ja. Tack.

ERIKA: Ja. Och till dig som har lyssnat så vill jag också säga att om du vill veta mer om det som vi har berättat om, och om du vill ta del av det också tänker jag, som Eva-Lisa så bra presenterade, så kan du gå in på vår webbplats, spsm.se. Där finns också det här värderingsverktyget som vi har pratat om i dag och även delaktighetsmaterialet som har nämnts vid något tillfälle. Och så sen, som sagt, olika vägar

om man vill fördjupa sig i fakta och fortbilda sig själva.
Och där finns både filmer och poddar, som sagt. Så gå gärna
in där och samla information och kunskap. Och med de
orden så säger vi tack och hej.